

Handbok för EU:s frihandelsavtal med Chile

Kommerskollegium
National Board of Trade

Kommerskollegium är Sveriges expertmyndighet för utrikeshandel och handelspolitik. Vi arbetar för frihandel och öppna marknader, både inom och utanför EU. Kollegiet förser regeringen med analyser och annat underlag inför förhandlingar och diskussioner i EU och världshandelsorganisationen WTO.

Vi fungerar också som ombudsman för företag som stöter på handelshinder i sina utlandsaffärer.

Även privatpersoner kan göra en anmälan till Kommerskollegium om de kommer i kläm mellan olika regelsystem inom EU.

www.kommers.se

Förord

Svenska företag får bättre tillgång till den chilenska marknaden och de chilenska kommer lättare in på den europeiska marknaden. Det är resultatet av att EU och Chile slöt ett frihandelsavtal i juni i år. Handelsfrågorna spelar en överordnad roll i överenskommelsen, men avtalet innebär också ett närmare politiskt och ekonomiskt samarbete mellan länderna. Avtalet är det första i sitt slag som EU sluter med ett land i Latinamerika.

Förhoppningen är att Kommerskollegiums handbok till frihandelsavtalet ska bli ett praktiskt hjälpmedel för företag med intresse för Chile. Den visar också rent allmänt på de spännande affärsmöjligheter som avtalet för med sig.

Förhandlingsresultatet är mycket gynnsamt för Sveriges del, särskilt när det gäller export och import av industrivaror. Även på tjänsteområdet är Chileavtalet ett framsteg. Dessutom förbättras förutsättningarna för direktinvesteringar och offentlig upphandling.

Handboken innehåller en sammanfattning av en mer omfattande analys som gjordes av avdelningsdirektör Alexandra Rydmark i september i år.¹ Den finns på kollegiets hemsida www.kommers.se.

Stockholm, oktober 2002

Peter Kleen

¹”Analys av associeringsavtalet EU-Chile ” 2002-09-17 (Dnr 1230-1669-02).

FAKTA OM CHILE

Yta: 756 626 km²

Folkmängd: 15,4 miljoner

Huvudstad: Santiago (ca 6,1 milj. inv.)

Statsskick: Republik med direktvald president och parlament

Valuta: Peso (1 USD = 745 CLP, 2002-10-01)

BNP: USD 64,2 miljarder (2001)

BNP/capita: ca. USD 4 265 (2001)

BNP-tillväxt: 2,8 % (2001)

Export av varor: USD 17 439,9 miljoner (2001)

Import av varor: USD 15 877,2 miljoner (2001)

Direkta utländska investeringar: USD 4,6 miljarder (2001)

Handelsutbyte (Export + Import 2001):

Latinamerika 28,8 %

Europa 23,8 %

Asien 21,5 %

Nordamerika 20,0 %

Övriga 5,9 %

Inflation: 2,2 % (senaste 12 månaderna, 2002-09-04)

Arbetslöshet: 9,6 % (genomsnitt kvartal juni – augusti 2002)

Källa: Sveriges ambassad Santiago de Chile

1. Bakgrund till avtalet

Beslutet att inleda förhandlingar om ett associeringsavtal mellan EU och Chile togs vid toppmötet EU-Latinamerika/Karibien i Rio de Janeiro i juni 1999. Den första förhandlingsrundan hölls i april 2000 och efter bara två år kunde den tionde och sista rundan avslutas i april 2002.

Avtalet kan ses mot bakgrund av EU:s vilja att främja handeln och det politiska samarbetet med Chile. Dessutom rör det sig om EU:s önskan att hålla jämna steg med utvecklingen i det av USA lanserade Free Trade Area of the Americas (FTAA).²

2. När börjar de nya reglerna att tillämpas?

När en överenskommelse om ett frihandelsavtal nåtts mellan två länder följer en lång process innan avtalets alla bestämmelser kan börja tillämpas.

Trots detta är det troligt att delar av avtalet med Chile träder ikraft tidigare och gäller interimistiskt. Avsnitten om tull-sänkningar, offentlig upphandling, konkurrens, tvistlösning och transparens beräknas börja gälla redan den 1 januari 2003. Detta innebär bland annat att företag får tillgång till det ökade marknadstillträdet för varor redan från och med detta datum. Övriga delar, till exempel kapitlena om tjänster, investeringar och immaterialrätt, faller under EU:s medlemsländers kompetens. Det betyder att de nationella parlamenten måste godkänna avtalet innan dessa delar träder i kraft. En sådan procedur beräknas ta drygt tre år.

²1994 antog USA och 33 andra amerikanska länder - exklusive Cuba - en aktionsplan om upprättande av ett allamerikanskt frihandelsområde. Förhandlingarna om ett sådant ska vara avslutade år 2005.

3. Ökat marknadstillträde för varor

Från ett svenskt perspektiv är förhandlingsresultatet mycket gynnsamt, särskilt vad gäller export och import av industrivaror. Alla industrivaror omfattas av avtalet och merparten blir tullfria när avtalet träder i kraft. Däremot är avtalets effekter på områden som fiske och jordbruk begränsade.

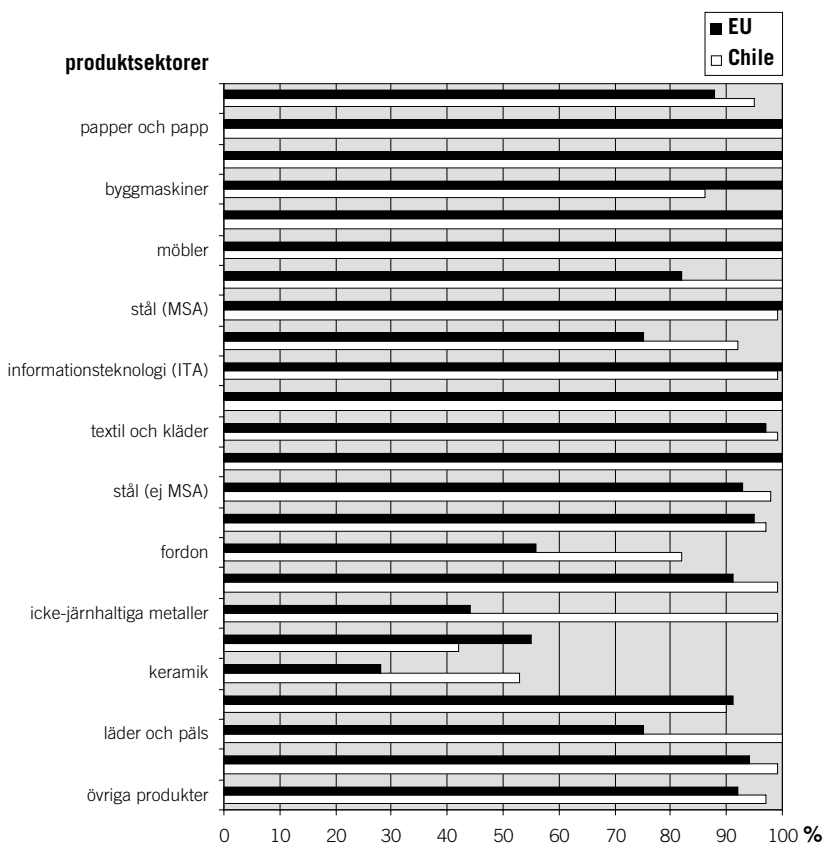
Lättare att ta bort och importera industrivaror

Avtalet innebär att möjligheterna till marknadstillträde i Chile ökar, främst för exportörer, men även för importörer. Avtalet omfattar alla produkter på industrivaruområdet och merparten blir tullfria redan när avtalet träder i kraft. Enligt beräkningar kommer 91,7 procent av EU:s export till Chile, respektive 99,8 procent av EU:s import från Chile att vara tullfri när avtalet träder i kraft. För ett fåtal produkter avvecklas tullen under tre, fem eller sju år.

När avtalet träder i kraft kommer samtliga varor i EU och Chile vara tullfria inom följande produktsektorer: läkemedel, papper och papp, jordbruksmaskiner, medicinsk utrustning, möbler samt skor. Inom sektorer som stål, maskiner och apparater, informationsteknologi, textil och kläder samt optiska instrument kommer närmare hundra procent att bli tullfria.

Produktsektorer där tullarna huvudsakligen kommer att avvecklas stegvis är främst glas och keramik i både EU och Chile, samt fordon och icke- järnhaltiga metaller i EU (se diagram 1).

Diagram 1 Andel tullfria positioner i olika produktsektorer vid ikraftträdandet

Chiles tullavveckling - export till Chile

Avtalets innehåll är mycket bra mot bakgrund av de specifika svenska intressen som förts fram på exportområdet. Samtliga produkter blir tullfria direkt när avtalet träder i kraft, utom vissa bildelar (HS8708 99), där tullen avvecklas under en fem-årsperiod.

Alla industrivaror kommer att vara tullfria senast den 1 januari 2010. Merparten blir tullfri redan när avtalet träder i kraft.

För resten trappas tullen ner i lika stora steg under fem respektive sju år. Det första steget sker när avtalet träder i kraft.

Exempel på varor med nedtrappning av tullsatsen under fem eller sju år:

Stegvis avveckling under fem år

- på kemiområdet, till exempel svavelorganiska föreningar (HS2930), beredda pigment (HS3207), tallolja (HS3803) och polymerer av eten i obearbetad form (HS3901),
- vissa produkter av keramik och glas, till exempel murstenar (HS6901), bords och köksartiklar av porslin (HS6912) och glasfiber (HS7019) samt
- på fordons- och maskinområdet, till exempel delar till motorer (exHS8409), lyftkranar (HS842611), elektrisk tändnings- och startutrustning (ex HS8511) och delar till motorfordon (ex HS8708).

Stegvis avveckling under sju år

- vissa produkter av järn och stål, till exempel valsade platta produkter (HS721012) och vissa konstruktioner (HS730890) samt
- på fordons- och maskinområdet, till exempel bussar (HS8702) och vissa filter (ex HS842129).

De senaste årens utveckling av den svenska sammanlagda exporten till Chile visar att exporten har minskat och är nere under 1998 års nivå. Våra största exportvaror är verkstadsprodukter, främst telekommunikation, anläggningsmaskiner och maskiner för tillverkning av pappersmassa samt motorfordon.

Tabell 1 Svensk varuexport till Chile

(mkr)	1998	1999	2000	2001
Chile	1546	1870	2129	1432
-jordbruksvaror	18	24	28	18

Källa: SCB

Tabell 2 Specifika svenska exportintressen som blir tullfria när avtalet träder ikraft

<u>Produktbeskrivning</u>	<u>KN-nummer</u>
apparater för sändning med inbyggd utrustning för mottagning	85252099
delar till mobiltelefoner	85299040
telefon- och telegrafväxlar	85173000
verktygsmaskiner för bearbetning av trä, kork, ben, hårdgummi, hårdplast eller liknande hårda material	84659990
självgående förskrämningsmaskiner för brytning av kol, malm etc. samt maskiner för tunneldrivning	84303100
delar som är lämpliga att användas uteslutande eller huvudsakligen till apparater enligt nr 8525-8528	85291090
koaxialkabel och andra elektriska koaxialledare	85442000
oblekt kraftliner	48041111
annat papper eller papp vägande minst 225g/m ²	480593
delar till maskiner och apparater enligt nr 8426, 8429, eller 8430	84314980
delar till maskiner och apparater för tillverkning av massa av fibrösa cellulosahaltiga material	84399190
delar till maskiner och apparater för tillverkning av massa av fibrösa cellulosahaltiga material	84399910
delar till elektriska apparater för trådtelefoni eller trådtelegafi	85179088
delar och tillbehör till motorfordon enligt nr 8701 - 8705	87089998
maskiner för automatisk databehandling och enheter till sådana maskiner	8471
delar och tillbehör till maskiner enligt nr 8469-8472	8473
stång av rostfritt stål	72221119
bandsågblad	82022000

EU:s tullavveckling - import till EU

Avtalets resultat är mycket bra för svenska importörer. En stor del av importen till EU är dock redan idag tullfri. Det gäller till exempel för Sveriges främsta importvara kopparmalm. EU ger tullfrihet vid avtalets ikraftträdande för känsliga sektorer som textil, kläder och skor från Chile.

Merparten av industrivarorna kommer att vara tullfria när avtalet träder i kraft. För övriga produkter trappas tullen ner i fyra lika stora steg under tre år. Det första steget tas när avtalet träder i kraft. Samtliga industrivaror kommer att vara tullfria senast den 1 januari 2006.

Följande varor är exempel där tullsatsen trappas ner under tre år:

- vissa kemiska produkter, till exempel kalcium (HS280512), acetylsalicylsyra (HS291822), folier av polymerer av propen (HS392020),
- vissa produkter av läder, till exempel handskar (HS420329),
- ett fåtal produkter av trä, till exempel kryssfananer (HS4412),
- vissa produkter av keramik och glas, till exempel bords- och köksartiklar av porslin (HS691110) och bordsartiklar av glas (HS7013),
- vissa ferrolegeringar, till exempel ferrokisel (HS720221),
- vissa produkter av icke-järnhaltiga metaller, till exempel kopparrör (HS741210), obearbetad aluminium (HS7601), stång och profiler av aluminium (HS7604), rör och rördelar av bly (HS7805), zink i obearbetad form (HS7901) och pulver av volfram (HS810110),
- vissa elektriska artiklar, till exempel mikrovägsugnar (HS851650) och videoapparater (HS8521),
- vissa motorfordon, till exempel bussar (HS8702), personbilar (HS8703) och lastbilar (HS8742391),
- ur och delar till ur, till exempel vägg- och bordsur (HS9103),

- vapen och ammunition, hela kapitel 93 utom vapen för militärt bruk (HS9301) samt
- vissa leksaker, till exempel stoppade djur (HS950341).

Den svenska importen från Chile har minskat marginellt mellan år 2000 och 2001 när det gäller industrivaror, men däremot ökat något när det gäller jordbruksvaror. Trenden visar dock på en kraftig ökning på både industri- och jordbruksvaror sedan 1998.

Tabell 3 Svensk varuimport från Chile

(mkr)	1998	1999	2000	2001
Chile	616	703	1284	1204
-jordbruksvaror	155	194	250	275

Källa: SCB

Tullsänkningar för handel med fisk och fiskprodukter

Sveriges handel av fiskprodukter med Chile är försumbar. Avtalet kommer därför sannolikt inte att få någon större påverkan på fiskerinäringen i Sverige. Möjligtvis kommer en viss ökning av importen att ske när avtalet träder i kraft. Alla fisk- och fiskprodukter som omfattas av avtalet blir tullfria senast tio år efter avtalets ikraftträdande, vilket innebär den 1 januari 2013. Detta gäller dock inte viss beredd tonfisk eller för vissa filéer av tonfisk, den senare helt undantagen i avtalet. Totalt omfattas drygt 99 procent av fisk- och fiskprodukter som handlas mellan EU och Chile av avtalet.

Effekter för svensk handel med jordbruksprodukter

På jordbruksområdet blir avtalets effekter för Sverige sannolikt små. Detta eftersom de svenska export- och importintressena i jordbrukshandeln med Chile är begränsade. Svensk export är

liten och Chiles tullar är redan låga. Inte heller effekten på Sveriges import bedöms bli stor, även om vissa positiva följder är tänkbara.

Näringslivet har också visat ett svalt intresse för handelsliberalisering på jordbruksområdet med Sydamerika. De intressen som har uttryckts gäller bättre villkor för import av frukt, grönsaker och kött samt för export av ost. Förutsättningar för en ökad import av frukt (som är en viktig sektor i Chile) ökas genom avtalet. Förmånkvoterna för olika typer av kött kan också öppna möjligheter för en liten ökning av importen av kött. För vin - som är en relativt viktig importprodukt från Chile³ - kommer tullarna att avvecklas på fyra år för de produkter som inte omfattas av skyddade beteckningar.

Handelsstatistiken visar att de viktigaste svenska exportprodukterna till Chile i nuläget är korn, sockerbetsfrön, margarin, vodka, frysta ärtor och livsmedelsberedningar. Chile ska avskaffa sina tullar på korn, sockerbetsfrön och frysta ärtor vid avtalets ikraftträdande, och på vodka efter fem år, medan tullarna på margarin och livsmedelsberedningar är undantagna från reduktion.⁴

Avtalets övriga regler om varuhandel

I avtalet finns förutom bestämmelser om tullavveckling särskilda bestämmelser om ursprungsregler⁵, sanitära och fytosanitära åtgärder (SPS), vin- och spritbeteckningar, handelsprocedurer, tekniska handelshinder samt handelspolitiska skyddsåtgärder.

³Chile svarar för 15 procent av den svenska importen.

⁴En mer detaljerad genomgång av EU:s respektive Chiles tullreduktioner på jordbruksområdet finns i kollegiets "Analys av associeringsavtalet EU-Chile".

⁵Ursprungsregler beskriver vilken process en vara ska ha genomgått för att uppnå ursprung och därmed få förmånsbehandling, tullfrihet eller tullnedsättning.

4. Förbättrade möjligheter för tjänstehandeln

På tjänsteområdet är avtalet med Chile ett framsteg. Fullt marknadstillträde och icke-diskriminering garanteras i flera viktiga svenska sektorer. Åtagandena på centrala områden som finansiella tjänster och telekommunikation är dock en besvikelse. Skrivningarna om inhemska regleringar är spännande och kan komma att underlätta handeln för inhemska och europeiska företag. Främst små och medelstora företag kommer att vinna på den avbyråkratisering som reglerna syftar till att uppnå.

För Sverige är tjänstedelen av avtalet med Chile en framgång och kommer sannolikt att underlätta tjänstehandeln mellan länderna. Genom avtalet garanterar Chile i de flesta fall icke-diskriminering och fullt marknadstillträde till viktiga svenska sektorer som kunskapsintensiva tjänster (inkluderar affärstjänster, datatjänster, forskning och utveckling, distributionstjänster samt konsulttjänster), byggtjänster, miljötjänster och internationella sjötransporter.

Jämfört med de regler som gäller idag innefattar avtalet fler tjänstesektorer och innebär ökade garantier för marknadstillträde och likabehandling inom de flesta områden. I merparten av sektorerna har Chile gjort fulla åtaganden, det vill säga garanterar att man inte inför, eller upprätthåller, kvantitativa regler för marknadstillträde eller regler som diskriminerar mellan chilenska och utländska tjänsteleverantörer. Dessa bindningar borde kunna påverka handeln positivt genom att de ger leverantörerna ökad tillit, rättssäkerhet och garanterar att svenska företag kan konkurrera på lika villkor på flera chilenska marknader.

Finansiella tjänster och telekommunikation är viktiga svenska sektorer. Här går inte de bilaterala åtagandena längre än de regler som gäller idag. För telekom gäller avtalet endast långdistans och inte det viktiga lokala nätet. För finansiella tjänster

gäller avtalet bara lokal etablering och tjänsteleverantörer kan enbart leverera en form av tjänst. Detsamma gäller för handel via personrörlighet, där reglerna också i princip är desamma som idag. Här kommer antagligen inte avtalet betyda något för handeln, även om det ger ökad politisk tyngd och ökade möjligheter att utmana existerande hinder.

Avtalets regler om inhemska regleringar kan underlätta det dagliga arbetet, medan marknadstillträdesförbättringarna gällande de uppräknade sektorerna kan hjälpa svenska leverantörer som finns eller vill etablera sig på den chilenska marknaden.

För importen till Sverige torde inte avtalet påverka tjänsteimporten nämnvärt. Sverige har redan till stor grad liberaliserat tjänstehandeln och kunde bara introducera ett fåtal förbättringar i avtalet.

Tre år efter avtalets ikraftträdande ska parterna mötas för att undersöka möjligheterna att ta bort kvarvarande restriktioner. Detta kan ytterligare förenkla handeln för svenska leverantörer.

5. Lättare delta i offentlig upphandling

Avtalet innebär en väsentlig förbättring för svenska företag som önskar delta i offentlig upphandling i Chile.

För svenska företag som önskar delta i offentlig upphandling i Chile gäller det förbättrade tillträdet på alla myndighetsnivåer. Avtalet slår dessutom fast att anbudsförfaranden ska offentliggöras elektroniskt och svenska företag kan därigenom lättare få information om aktuella förfaranden.

6. Utländska investeringar på samma villkor som chilenska

På investeringsområdet är avtalet ett av EU:s mest långtgående bilaterala frihandelsavtal som i stort överensstämmer med svenska intressen. Förutsättningarna för direktinvesteringar förbättras, bland annat genom att nationell behandling garanteras. Både export och import kan förväntas öka.

Det är av avgörande betydelse för svenskt näringsliv att investeringar får nationell behandling i Chile. Ett övergripande svenskt intresse inför förhandlingarna har varit att uppnå förbättrade konkurrensvillkor för svenska företag jämfört med regionens egna företag och minst lika goda villkor som skulle medges amerikanska företag inom ramen för Free Trade Area of the Americas (FTAA). Detta har uppnåtts i och med att svenska investeringar i Chile garanteras nationell behandling. Svenska företag tävlar då på samma villkor som chilenska företag.

Svensk export till Chile kan förväntas öka i samband med att förutsättningarna för direktinvesteringar i landet förbättras. En stor del av världshandeln sker idag inom företaget. Även svenska företag som etablerar sig i Chile kan förväntas beställa insatsvaror från Sverige. På samma sätt förväntas chilenska företag som etablerar sig i Sverige att hämta vissa varor från Chile, vilket skulle öka importen till Sverige. Det är i dagsläget troligt att svenska investerare har större resurser att etablera sig i Chile än tvärtom. Detta skulle ge ett överskott för den svenska exporten. Svenska branscher som särskilt berörs är jordbrukssektorn och tillverkningsindustrin, som inte kommer att möta några begränsningar när det gäller att investera i Chile.

Det är även viktigt att få regler som skapar förutsägbarhet kring Chiles investeringspolitik. Ett stort steg på vägen har tagits i och med att ett kapitel om investeringar inkluderats i avtalet. Även bestämmelserna om transparens kan bidra till målet om förutsägbarhet.

7. Starkare skydd för immateriella rättigheter

Avtalet med Chile går längre i substans än det multilaterala regelverket TRIPS⁶ och även längre än EU:s övriga bilaterala frihandelsavtal. Länderna åtar sig att ansluta sig till konventioner som ännu inte finns med i TRIPS-avtalet, samt att erbjuda effektiva medel för genomförande av dessa konventioner. Resultatet torde vara av stor betydelse främst för läkemedelsindustrin.

Ett av målen med Chileavtalet är ett lämpligt och effektivt skydd av immaterialrättigheter enligt högsta internationella standard. Dels bekräftar avtalet parternas förpliktelser enligt TRIPS-avtalet, dels innehåller det ett åtagande om att under åren 2005, 2007 och 2009 ansluta sig till ytterligare internationella immaterialrättsliga konventioner. Parterna utfäster sig också att tillhandahålla lämpliga och effektiva medel för säkerställande av skydd enligt dessa konventioner.

Chile finns inte bland de problemländer som Kommerskollegium kartlade i sitt yttrande om immaterialrättsliga problem utomlands utifrån svenska intressen.⁷ Sedan början av 1990-talet har Chile haft en förhållandevis acceptabel immaterialrättslig lagstiftning. Den räckte dock inte till att uppfylla TRIPS-åtaganden enligt plan den 1 januari 2000. Sedan 1999 arbetar den chilenska regeringen därför med att införa en TRIPS-förenlig intern lagstiftning. Under sommaren 2002 lämnade den chilenska deputeradekammaren över frågan till senaten. Denna process beräknas vara klar i slutet av innevarande år eller i början av nästkommande.

För svensk del är läkemedelsindustrin den bransch för vilken avtalet har stor betydelse. Det är också den bransch som drabbats av de största immaterialrättsliga problemen i Latinamerika. Enligt information från svenska ambassaden i Chile

⁶Ett av de tre huvudavtalen i World Trade Organization är TRIPS (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights). Det omfattar skydd för upphovsrätt, varumärken, geografiska ursprungsbezeichnungar, mönster, patent, kretsmonster i datachips samt konfidentiell information (företagshemligheter).

⁷Kommerskollegiets yttrande från 2000-06-22: "En kartläggning av immaterialrättsliga problem utomlands utifrån svenska intressen" En reviderad version av denna kartläggning blir klar i oktober 2002.

upplever läkemedelsföretag allvarliga problem med efterlevnad av patenträttighet i Chile. Drygt 78 procent av alla farmaceutiska produkter som säljs i Chile är kopierade. Av de 23 farmaceutiska produkter som är skyddade av chilenska patent har över 10 utsatts för hård konkurrens från piratkopierade produkter.

Enligt industrin är de föreslagna ändringarna i lagstiftningen inte tillräckliga för att uppfylla TRIPS-avtalets åtaganden. Det är därför positivt att EU och Chile i associeringsavtalet bekräftar de förpliktelser som finns från TRIPS-avtalet.

8. Ambitiöst ramverk för konkurrens-politiskt samarbete

Bestämmelserna om konkurrens är mer ambitiösa än i många andra av EU:s frihandelsavtal. Det skapar en grund för ett ökat samarbete genom att ställa upp ett ramverk med vissa riktlinjer för parternas konkurrensmyndigheter. Ramverket ska se till att gynnsamma effekter av handelsliberaliseringar inte minskas genom konkurrensbegränsande beteende. För samarbetet uppställs former för notifiering, koordinering, konsultation, utbyte av icke-konfidentiell information och tekniskt bistånd.

9. Tvistlösning

Avtalet innebär att nya bestämmelser kommer att gälla i handeln mellan parterna. Det som är viktigt för företag och andra som berörs är dock att dessa rättigheter och skyldigheter verkligen efterlevs. Avtalet upprättar därför en tvistlösningsmekanism för frågor som rör handelsavsnitten. Tyngdpunkten ligger på att avtalsparterna EU och Chile försöker lösa, eller förebygga, problem genom formella diskussioner, så kallade konsultationer. I fall där ingen tillfredställande lösning kan nå finns en möjlighet till skiljeförfarande där en skiljedomspanel avgör tvisten.